

Svar på ISF-rapport

Rapport – Samverkan mot organiserad brottslighet i socialförsäkringen (2026:3)

Datum: 2026-04-09

Svar på ISF-rapport *Samverkan mot organiserad brottslighet i socialförsäkringen (2026:3)*

FK 2026/008622

Innehåll

Försäkringskassans svar.....	3
Problematiskt med snävt fokus på vissa geografiska områden	3
Det nya arbetssättet för samverkan OB 2.0 är otydligt	3
Bidragsbrott leder sällan till åtal.....	4

Sammanfattning

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har granskat Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens arbete inom den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen), och hur informationsutbytet enligt lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet (LUS) fungerar och vilka resultat som den ger.

Syftet med granskningen har varit att granska hur Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten arbetar inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet mot den organiserade brottsligheten. Syftet har också varit att granska informationsutbytet, och resultatet av utbytet, som Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten utför inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med stöd av LUS.

I rapporten redogörs för arbetet i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen) rent generellt. I rapporten redovisas elva allmänna slutsatser.

Försäkringskassans svar

Försäkringskassan delar ISF:s slutsats att OB-satsningen och LUS-lagen skapar bättre förutsättningar för informationsutbyte mellan myndigheterna. I likhet med ISF är vår erfarenhet att samverkansarbetet ger myndigheterna möjlighet att dra nytta av varandras utredningsbefogenheter och administrativa åtgärder som kan störa organiserad brottslighet. Vi har valt att kommentera några av de slutsatser som vi anser vara generella för OB-satsningen.

Problematiskt med snävt fokus på vissa geografiska områden

ISF skriver att de ser två möjliga problem med att OB-satsningen uttryckligen fokuserar på organiserad brottslighet i utsatta områden i enlighet med gällande regeringsuppdrag. Dels riskerar myndigheterna att förbise organiserad brottslighet i andra områden. Dels riskerar myndigheternas snäva fokus på utsatta områden att leda till diskriminering vilket på olika sätt kan skada enskilda personer och deras förtroende för ansvariga myndigheter.

I likhet med vad ISF skriver under punkten 6.7 så har den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet implementerat ett nytt arbetssätt 2025. Det nya arbetssättet innebär att deltagande myndigheter, vilket ISF konstaterar, ska fokusera på olika fenomen snarare än på individer. Detta innebär att satsningen och därmed även Försäkringskassan framledes kommer att fasa ut arbetet mot utsatta områden.

Det nya arbetssättet för samverkan OB 2.0 är otydligt

ISF skriver att man utifrån resultaten i granskningen ser att det nya arbetssättet inom OB 2.0 är otydligt på flera olika sätt och att det också saknas ett genomarbetat strategiskt arbete på olika nivåer inom samverkan för att införa det nya arbetssättet. Vidare skriver ISF att man utifrån denna granskning inte kan göra någon bedömning av om Försäkringskassan, som ansvarig myndighet för problemområde välfärd, har tillräckligt med resurser för uppdraget och att det kan bli utmanande för myndigheten att möta de ökande förväntningarna om inte myndigheten utökar resurserna för att genomföra arbetet.

I likhet med ISF kan Försäkringskassan utifrån våra egna iakttagelser och erfarenheter av arbetet under 2025 dela ISF:s uppfattning till stor del. Det här var ett helt nytt sätt att arbeta när granskningen gjordes vilket påverkat arbetet. Försäkringskassans arbetar internt och i samverkan för att förtydliga det nya arbetssättet och det strategiska arbetet. Vi har sedan många år tillbaka månadsvisa möten med alla involverade medarbetare i

satsningen. Sedan januari 2025 finns en särskild punkt på dagordningen om OB 2.0. Vidare arrangerades i november 2025 en särskild temadag för alla medarbetare involverade i arbetet med OB 2.0. Till temadagen var Polismyndighetens ansvarige för implementeringen av OB 2.0 inbjuden för information och dialog om det nya arbets sättet. Dessa insatser bedöms kunna undanröja delar av det som ISF lyfter fram och det kommer att följas löpande för att säkerställa önskvärd effekt. Först därefter tar vi ställning till om ytterligare åtgärder krävs.

Försäkringskassan har under 2025 nästan fördubblat resurserna i satsningen. Vi stärker den strategiska styrningen inom arbetet mot bidragsbrott där OB-satsningen ingår genom den nya bidragsbrottsavdelningen som startade sin verksamhet den 1 februari 2026.

Bidragsbrott leder sällan till åtal

ISF skriver att utreda och lagföra bidragsbrott är viktigt för att stävja organiserad brottslighet men att det i ISF:s granskning framkommer att andra myndigheter inte alltid prioriterar att utreda och väcka åtal om bidragsbrott. Vidare skriver ISF att den nya inriktningen inom OB 2:0 med problemområde välfärd rimligen bör innebära att Försäkringskassan och andra myndigheter kommer att anmäla ännu fler bidragsbrott. Men om begångna bidragsbrott leder till få åtgärder från statens sida riskerar preventiva effekter mot brottslighet att gå förlorade.

Vi instämmer i ISF:s synpunkter. Dessa utmaningar har också lyfts i promemorian En brottsbekämpande verksamhet hos Försäkringskassan (Ds 2026:4) som överlämnades till regeringen den 4 mars 2026. I promemorian föreslås att Försäkringskassan ska få möjlighet att bedriva såväl brottsutredande verksamhet som underrättelseverksamhet. Myndigheten är positiv till dessa förslag och avser att i kommande remissyttrande utveckla varför en sådan reform skulle stärka arbetet mot organiserad brottslighet och bidragsbrott i allmänhet.

ISF bedömer att det är svårt att utvärdera OB-satsningens kvantitativa resultat. Arbetet mot organiserad brottslighet handlar inte enbart om att uppnå kvantitativa resultat i form av hög åtgärdsfrekvens eller höga återkravsbelopp. Vi vill försvåra för organiserad brottslighet att använda socialförsäkringen som vit fasad, att socialförsäkringen används som grund för kriminell ekonomi över huvud taget. Det är ett bredare perspektiv som handlar om att värna förtroendet för socialförsäkringen.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Stefan Forsberg i närvaro av verksamhetsområdescheferna Peter Fausö och Rosa Fiorito samt stabschef Daniel Johansson och den nationellt samverkansansvarige Thomas Falk, den senare som föredragande.

Stefan Forsberg

Thomas Falk